

4.2 Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti

Vstupním zdrojem a podkladem pro zpracování dat této kapitoly jsou údaje o dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz nahlášené České správě sociálního zabezpečení prostřednictvím formuláře „Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti“ (tzv. „neschopenka“), který vyplňuje ošetřující lékař.

4.2.1 Počet případů dočasné pracovní neschopnosti

Četnost výskytu dočasné pracovní neschopnosti (DPN) odráží ukazatel počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti. Tento absolutní ukazatel je rovněž vhodný pro posouzení trendů vývoje pracovní neschopnosti. Avšak z pohledu porovnání regionů, jednotlivých odvětví ekonomických činností či velikosti zaměstnavatele má vyšší vypovídací schopnost ukazatel relativní – počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců v dané kategorii, např. ve zpracovatelském průmyslu, či v malých podnicích.

Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti – ukazatel zahrnuje nově hlášené případy pracovní neschopnosti ve sledovaném období na základě hlášení o vzniku pracovní neschopnosti nemocensky pojištěných osob.

Počet případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců – ukazatel vyjadřuje počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti, které připadají v průměru na 100 nemocensky pojištěných osob.

Způsob výpočtu:

$\text{Počet případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců} = \text{nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti} \times 100 / \text{průměrný počet osob nemocensky pojištěných}$.

V roce 2018 bylo zaznamenáno nejvíce případů pracovní neschopnosti za posledních deset let, a sice 1 849,5 tis. Meziročně došlo k nárůstu o 142 tis, v relativním vyjádření o 8 %. V převážné většině případů se jednalo o pracovní neschopnost z důvodu nemoci 1 650 tis., tj. 90 % všech hlášení. Oproti roku 2017 ubylo pracovních úrazů o 1,3 tis. na 46,2 tis. (2 % všech případů). Naopak meziročně vzrostl počet nepracovních úrazů, ze 149 tis. v roce 2017 na 153 tis. v roce 2018 (čili 8 % ze všech pracovních neschopností).

Častěji nastupovaly do pracovní neschopnosti tradičně **ženy** – 975,2 tis., tj. 53 % v roce 2018. Muži šli na neschopenku v 874,3 tis. případů a zaujímali tak 47 % všech pracovních neschopností. Ženy vykazovaly o 156 tis. případů dočasné pracovní neschopnosti **pro nemoc** více než muži. Vyšší podíl žen na pracovní neschopnosti pro nemoc může souviset s mateřskou úlohou žen, u nichž mohou být důvodem pracovní neschopnosti také komplikace v těhotenství, potraty apod.

Z celkového počtu nově hlášených případů **pro pracovní úrazy** připadalo v roce 2018 na ženy pouze 32 % pracovních úrazů, což je dáno i odlišnou strukturou zaměstnanosti žen a mužů. Odvětví, kde převládají muži a vyskytují se zvýšená rizika pracovního úrazu, jsou např. Těžba a dobývání, Zpracovatelský průmysl, Stavebnictví, Doprava a skladování či Zemědělství, lesnictví, rybářství. Naopak odvětví, kde převažují v zaměstnání ženy a rizika pracovních úrazů bývají méně častá, jsou Peněžnictví a pojišťovnictví, Veřejná správa a Vzdělávání.

Zatímco u počtu pracovních neschopností celkem a u neschopností z důvodu nemoci zůstávají podíly podle pohlaví dlouhodobě relativně konstantní, u pracovních neschopností zapříčiněných úrazem podíl žen v čase přibývá. Toto je zřejmé zejména jinde než u pracovních úrazů, kdy ještě v roce 2009 nahlásily ženy 27 tis. případů, ale v roce 2018 to bylo již o 30 tis. více. Velký nárůst je patrný i u mužů, počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti z důvodu **nepracovních (ostatních) úrazů** činil v roce 2009 necelých 60 tis., v současné době překonal 96 tis. Naopak pracovních úrazů, které vyústily v pracovní neschopnost u mužů za sledované období, ubylo – ze 36 tis. v roce 2009 na 31 tis. v roce 2018. Současně také došlo k poklesu podílu pracovních úrazů na celkové úrazovosti. Zatímco v roce 2009 činil podíl pracovních úrazů 37 %, dnes je to 23 %.

Tab. 1.1: Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti podle příčiny a pohlaví v letech 2008–2018 (v tis. případů)

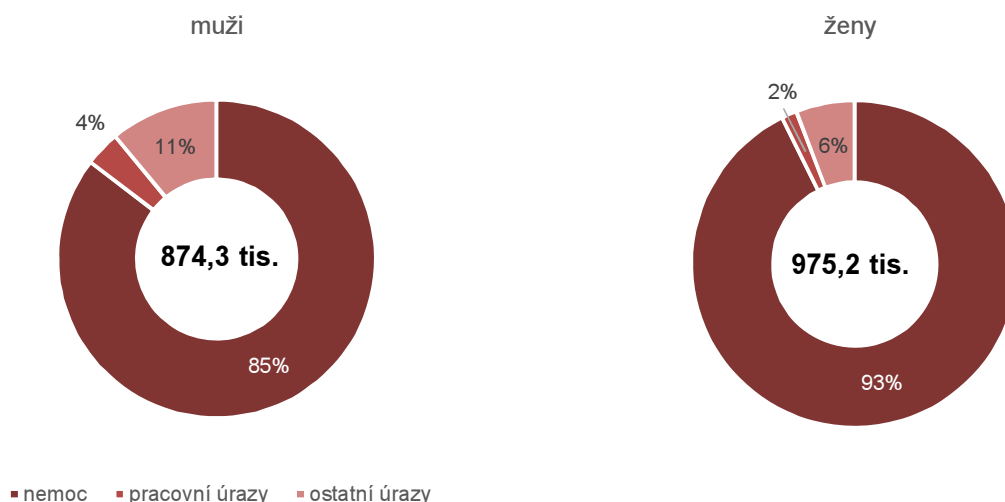
Rok	Počet nově hlášených případů DPN (v tis.)											
	Celkem	podle pohlaví		Celkem pro nemoc	podle pohlaví		Celkem pro pracovní úrazy	podle pohlaví		Celkem pro ostatní úrazy	podle pohlaví	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
2008	2 221,7	1 092,6	1 129,2	2 037,8	961,0	1 076,8	71,3	52,3	19,0	112,6	79,3	33,3
2009	1 441,5	694,3	747,2	1 305,5	599,4	706,2	50,2	36,0	14,2	85,8	58,9	26,9
2010	1 324,9	642,7	682,2	1 188,0	548,6	639,4	51,7	36,7	15,0	85,3	57,4	27,9
2011	1 268,8	605,1	663,7	1 144,5	519,2	625,3	47,1	33,6	13,5	77,1	52,3	24,8
2012	1 226,9	593,7	633,2	1 067,3	485,9	581,4	44,1	31,5	12,7	115,4	76,4	39,1
2013	1 331,5	638,2	693,3	1 168,1	528,7	639,4	42,9	30,4	12,5	120,5	79,1	41,4
2014	1 314,8	631,7	683,1	1 146,3	518,5	627,8	45,1	31,7	13,3	123,4	81,5	42,0
2015	1 563,5	751,8	811,7	1 383,9	632,6	751,3	46,3	32,1	14,2	133,3	87,0	46,2
2016	1 633,3	784,1	849,3	1 440,9	658,2	782,7	47,4	32,6	14,8	145,0	93,2	51,8
2017	1 707,5	814,5	893,0	1 510,9	687,8	823,1	47,5	32,6	14,9	149,1	94,1	55,1
2018	1 849,5	874,3	975,2	1 650,3	746,8	903,5	46,2	31,3	14,9	153,0	96,1	56,8

Zdroj: ČSÚ

Meziroční nárůst pracovní neschopnosti **žen** byl výraznější než u mužů. Absolutní počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti žen se meziročně zvýšil z 893 tis. případů (muži 814,5 tis. případů) v roce 2017 na 975,2 tis. případů (muži 874,3 tis. případů) v roce 2018, tj. vzrostl o 9,2 % (o 7,3 % u mužů). Z hlediska příčin nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti žen 903,5 tis. případů (93 %) bylo způsobeno nemocí, 14,9 tis. případů (2 %) pracovním úrazem a 56,8 tis. (6 %) mimopracovním úrazem. **Muži** čerpali pracovní neschopnost z důvodu nemoci v 746,8 tis. případech (85 %), z důvodu pracovního úrazu v 31,3 tis. případech (4 %) a z důvodu ostatních úrazů v 96,1 tis. případech (11 %).

Za posledních pět let počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti výrazně vzrostl – o 518 tis. případů (o 39 %) z 1 331,5 tis. případů v roce 2013 na výše zmíněných 1 849,5 tis. případů v roce 2018. Oproti roku 2012 došlo k nárůstu počtu hlášených případů o 51 %. Na tomto nárůstu se podílely především výše zmíněné nově hlášené případy pracovní neschopnosti z důvodu nemoci. Zvýšení bylo výraznější v případě žen – mezi lety 2013–2018 vzrostl počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti u mužů o 37 %, u žen o 41 %.

Pokud se však zaměříme na vývoj v posledním desetiletí, je zde patrný pokles pracovní neschopnosti – v roce 2018 byl počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti oproti roku 2008 o 372,2 tis. (16,8 %) případů nižší. To potvrzuje i relativní ukazatel. Zatímco ještě v roce 2008 připadalo na 100 pojištěnců téměř 50 případů pracovní neschopnosti, v letech 2010–2014 to bylo okolo 30 případů. V roce 2018 připadalo na 100 pojištěnců 39,1 hlášení pracovní neschopnosti. Jen mezi roky 2008–2013 došlo k poklesu počtu nově hlášených případů o necelý milion.

Graf 1.1: Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti podle příčin v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

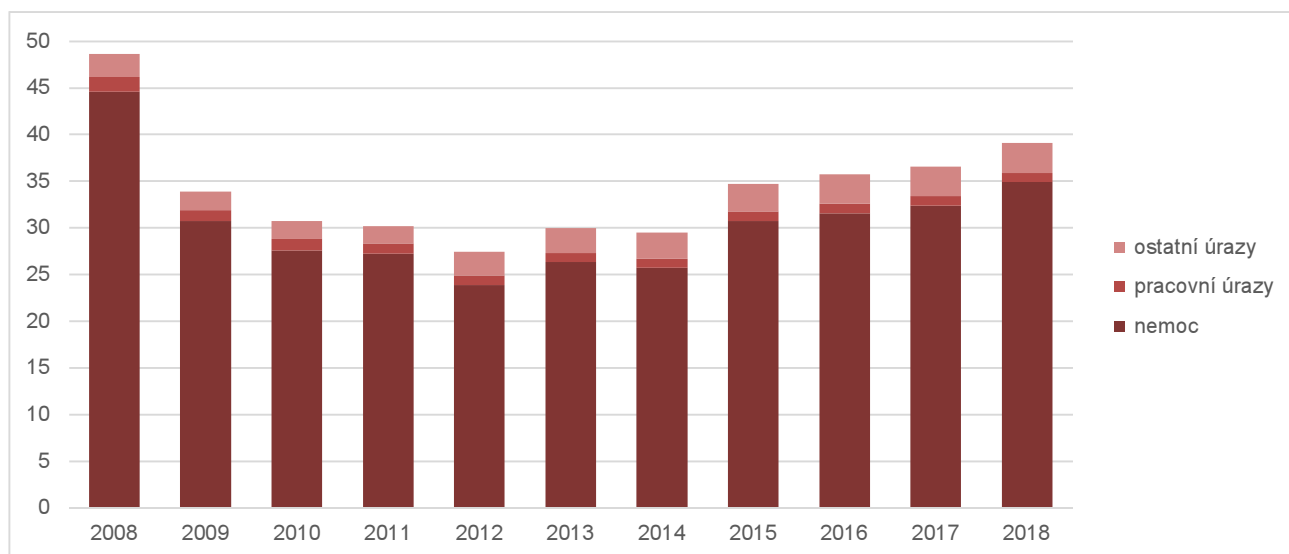
Dopad legislativních změn na četnost případů pracovní neschopnosti je zřejmý zejména na vývoji počtu případů pracovní neschopnosti pro nemoc, počty případů pracovní neschopnosti pro pracovní i ostatní úrazy jsou těmito změnami ovlivněny méně. Legislativní úpravy ve vyplácení dávek nemocenského se nejvíce projevují v četnosti případů méně závažných a krátkodobých pracovních neschopností, například u nemocí dýchacích cest (běžná nachlazení, záněty horních cest dýchacích apod.). Tato onemocnění začali zaměstnanci ve většině případů řešit jiným způsobem, než návštěvou lékaře a vystavením tzv. neschopenky. Vzhledem k tomu, že od roku 2008 (pouze 1. pololetí roku), resp. od 1. 1. 2009, byla zavedena tzv. karenční doba (za první tři dny pracovní neschopnosti nepřísluší zaměstnanci náhrada mzdy nebo platu), v některých případech lidé raději situaci řeší krátkodobou dovolenou, příp. pomocí tzv. sick days. Tyto placené dny zdravotního volna patří k zaměstnaneckým benefitům stále většího počtu zaměstnavatelů a objevila se i snaha uzákonit je jako povinné.

Vliv uvedených legislativních změn na vývoj pracovní neschopnosti je patrný z grafu 2.2 – v roce 2009 došlo k rapidnímu poklesu počtu případů pracovní neschopnosti (zejm. z důvodu nemoci), který se zastavil až v roce 2013, kdy hodnoty tohoto ukazatele nabraly mírně vzrůstající tendenci.

Nejvíce nových případů dočasné pracovní neschopnosti bylo v roce 2018 nahlášeno v subjektech, které dle **převažující ekonomické činnosti** spadají do odvětvové sekce Zpracovatelský průmysl (645 tis. případů) a Velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel (237 tis. případů). Naopak nejméně bylo v absolutních číslech hlášeno v odvětvové sekci Těžba a dobývání (10,4 tis.) a Výroba a rozvod elektřiny a jiných energií (10,9 tis.). Absolutní počty nově hlášených případů jsou ovšem ovlivněny odvětvovou strukturou národního hospodářství a zaměstnaností v jednotlivých odvětvích. Z toho důvodu má vyšší vypovídací schopnost již zmíněný relativní ukazatel – počet nově hlášených případů na 100 pojištěnců v daném odvětví.

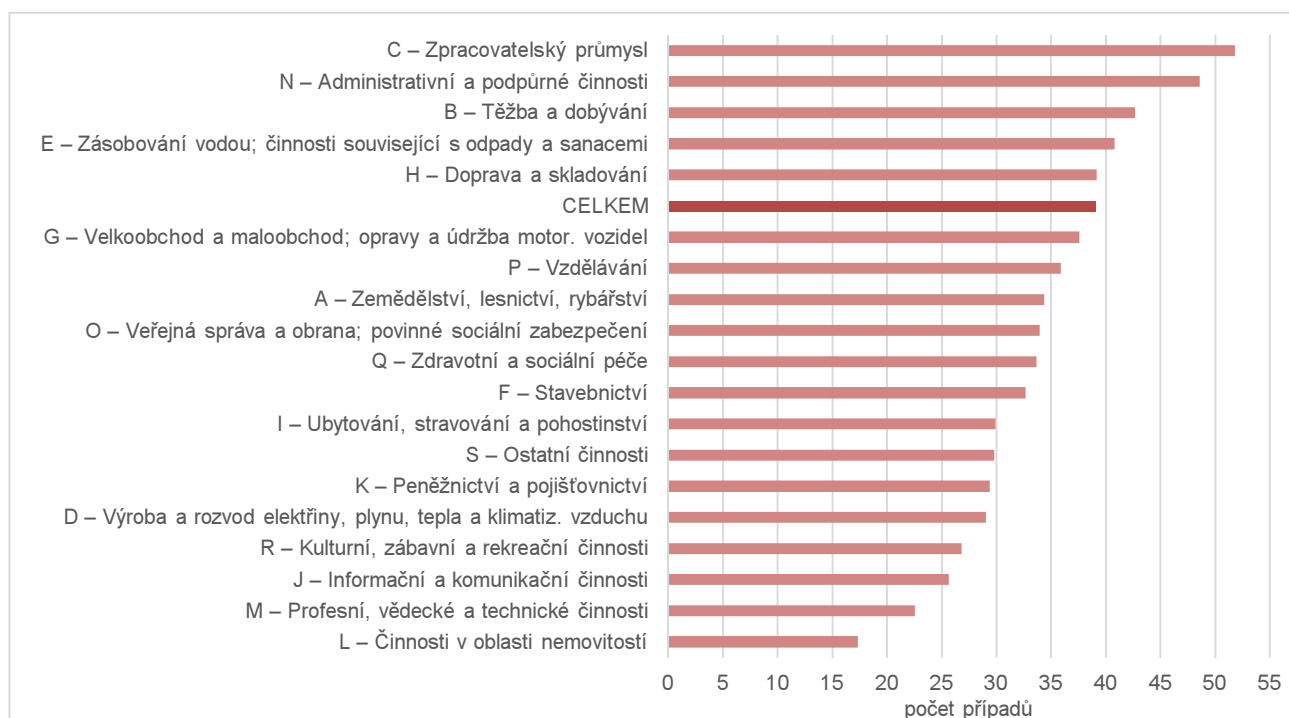
Nejvíce případů dočasné pracovní neschopnosti **na 100 pojištěnců** bylo zaznamenáno ve Zpracovatelském průmyslu (51,8), následovala oblast Administrativní a podpůrné činnosti (48,6). Nejméně dočasných pracovních neschopností v přepočtu na 100 pojištěnců bylo evidováno v odvětví Činnosti v oblasti nemovitostí (17,4). Celorepublikový průměr bez ohledu na ekonomické odvětví činil 39 případů na 100 nemocensky pojištěných osob.

Graf 2.2: Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců v letech 2008–2018

Zdroj: ČSÚ

Graf 2.2: Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců dle odvětví ekonomické činnosti (sekcí CZ-NACE) v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců **pro pracovní úraz**, což je možné chápat jako ukazatel vyjadřující „stupeň rizikovosti“ daného odvětví, bylo evidováno u oblasti Zemědělství, lesnictví a rybářství (2,4), následováno oblastí Zásobování vodou, činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi (1,8) a oblastí Těžba a dobývání (1,7). Naproti tomu nejméně pracovních úrazů bylo zaznamenáno v Peněžnictví a pojišťovnictví a u Informačních a komunikačních činností (obojí 0,1). Průměrně za všechna odvětví připadal na 100 pojištěnců 1 pracovní úraz.

Vývoj hodnot ukazatele počet případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců v jednotlivých odvětvích je zřejmý z tabulky 2.2. V posledních deseti letech došlo k nárůstu počtu hlášených případů v přepočtu na 100 pojištěnců ze 34 případů v roce 2009 na 39 v roce 2018. Nejdynamičtější nárůst mezi lety 2009–2018 je patrný v odvětví Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (ze 20,9 případů na 100 pojištěnců na začátku sledovaného období na 29 případů v roce 2018 – tj. nárůst o 39 %). Přibýlo také pracovníků dočasně práce neschopných v odvětví Administrativní a podpůrné činnosti (z 37,7 případů na 100 pojištěnců v roce 2009 na 48,6 případů v roce 2018) a v odvětví Zpracovatelský průmysl (ze 40,2 případů na 100 pojištěnců v roce 2009 na 51,8 případů v roce 2018 – v obou odvětvích shodně o 29 % více hlášení). Naopak největší pokles byl zaznamenán v odvětví Činnosti v oblasti nemovitostí (z 23,6 případů na 100 pojištěnců v roce 2009 na 17,4 případů v roce 2018, tj. pokles o 27 %), Informační a komunikační činnosti (z 30,2 případů na 100 pojištěnců v roce 2009 na 25,7 případů v roce 2018, tj. 15% úbytek za sledované období). Peněžnictví a pojišťovnictví (z 34,3 případů na 100 pojištěnců v roce 2009 na 29,4 případů v roce 2018, o 14 % případů méně).

Tab. 2.2: Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců dle odvětví ekonomické činnosti v letech 2008–2018

Sekce CZ-NACE	Počet nově hlášených případů DPN na 100 pojištěnců										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celkem	48,59	33,89	30,73	30,13	27,44	29,99	29,45	34,69	35,73	36,55	39,08
A – Zemědělství, lesnictví a rybnářství	45,79	31,35	29,84	26,87	24,39	27,38	26,45	30,63	30,93	32,40	34,39
B – Těžba a dobývání	59,79	39,16	39,97	39,05	36,46	38,88	35,96	39,68	39,71	39,52	42,67
C – Zpracovatelský průmysl	62,49	40,17	36,77	37,50	33,87	37,62	37,69	45,05	47,18	48,17	51,81
D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu	.	20,91	20,08	19,25	16,72	20,19	19,69	22,98	23,53	25,27	29,04
E – Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	.	33,64	30,74	29,43	25,64	29,81	29,72	34,45	36,10	37,65	40,85
F – Stavebnictví	49,46	34,77	33,12	28,90	26,65	28,86	26,98	30,85	31,17	31,63	32,70
G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	45,89	33,32	29,06	27,27	24,10	26,56	26,32	30,29	33,80	34,54	37,61
H – Doprava a skladování	.	30,74	29,76	28,23	24,79	27,54	27,27	32,47	33,60	36,37	39,22
I – Ubytování, stravování a pohostinství	46,12	32,22	27,28	25,19	22,58	23,72	23,65	26,92	27,98	27,94	29,93
J – Informační a komunikační činnosti	.	30,20	26,32	26,13	21,28	23,01	21,70	23,12	23,80	24,70	25,70
K – Peněžnictví a pojišťovnictví	.	34,31	30,47	29,61	23,69	26,58	25,24	28,32	27,77	27,32	29,41
L – Činnosti v oblasti nemovitostí	.	23,63	20,30	20,10	13,85	14,70	13,97	16,33	16,50	15,72	17,36
M – Profesní, vědecké a technické činnosti	.	25,17	21,84	20,23	17,84	19,38	18,33	21,09	21,29	21,76	22,54
N – Administrativní a podpůrné činnosti	.	37,69	37,84	39,55	31,05	36,05	40,30	48,19	49,40	48,57	48,62
O – Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	43,86	34,03	29,70	29,52	24,49	28,14	26,28	31,48	30,70	31,26	33,99
P – Vzdělávání	37,45	31,03	27,13	27,26	21,72	25,24	24,37	30,46	30,50	32,61	35,94
Q – Zdravotní a sociální péče	38,93	28,42	25,89	26,08	22,32	25,51	25,44	29,66	30,42	31,26	33,70
R – Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	.	27,36	23,87	22,67	18,35	20,94	20,54	24,09	24,60	24,38	26,84
S – Ostatní činnosti	.	28,07	25,35	23,93	21,26	23,46	23,54	27,49	28,10	27,83	29,83

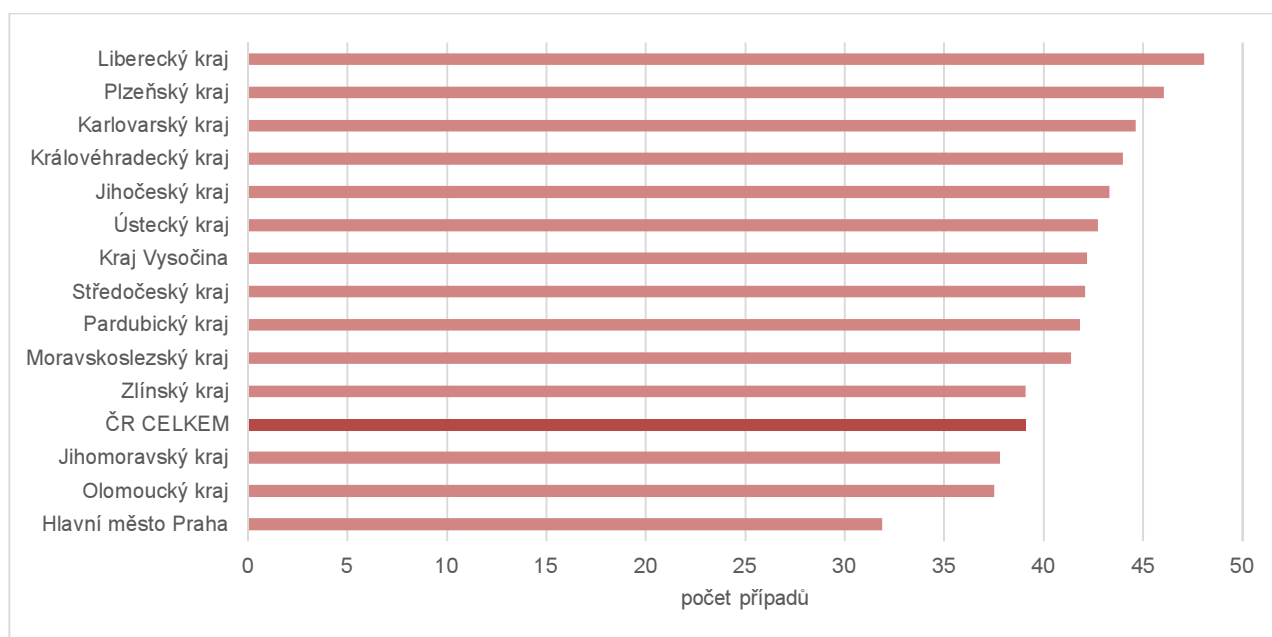
Zdroj: ČSÚ

Z pohledu **územního členění** bylo v roce 2018 nejvíce případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců hlášeno v Libereckém kraji (48,1) a Plzeňském kraji (46,1). Průměr za Českou republiku činil 39,1 případů, přičemž podprůměrné hodnoty vykazovaly následující 3 kraje. Nejméně případů bylo hlášeno v Hlavním městě Praze (31,9), Olomouckém kraji (37,5) a Jihomoravském kraji (37,8). Rozdíl dvou extrémních krajů představoval 16 případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců. Hodnoty tohoto sledovaného ukazatele v roce 2018 meziročně vzrostly ve všech krajích, nejvíce v Karlovarském kraji, kde došlo k nárůstu o téměř 4 případy. Naopak nejméně vzrostl počet oproti roku 2017 ve Zlínském kraji o 1,5 případů na 100 pojištěnců.

Rozdíly výskytu dočasné pracovní neschopnosti dle územního členění jsou značně ovlivněny strukturou zaměstnanosti, charakterem převažující ekonomické činnosti a mírou nezaměstnanosti v daném regionu. Je nutno zohlednit též **metodiku zpracování dat, kdy rozlišení dle krajů a okresů vychází z údaje o sídle útvaru**, který vede evidenci mezd u zaměstnavatele osoby, která je v pracovní neschopnosti.

Graf 2.4: Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců podle krajů ČR v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

Z hlediska **velikosti podniku** bylo v roce 2018 nejvíce případů pracovní neschopnosti evidováno u největších firem s 500 a více zaměstnanci, které zaznamenaly 678 tis. případů pracovní neschopnosti, což představuje 37% podíl na republikové hodnotě. Hned za nimi se však umístily firmy s méně než 50 zaměstnanci, které nahlásily 468 tis. případů a tvořily tak čtvrtinu všech nahlášených případů. V relativním pojetí při přepočtu na 100 pojištěnců dominovaly středně velké firmy zaměstnávající 100–249 osob s 45 nově hlášenými případy. V závěsu za nimi se nacházely podniky mající 250–499 zaměstnanců s 44,4 pracovními neschopnostmi. Daleko méně případů pracovní neschopnosti vykazaly nejmenší firmy do 50 zaměstnanců, kde na 100 pojištěnců připadlo 31 hlášení. A zcela nejméně případů bylo zaznamenáno u OSVČ, a sice 14 na 100 nemocensky pojištěných OSVČ.

Tab. 2.2: Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců podle krajů ČR v letech 2008–2018

Kraj ČR	Počet nově hlášených případů DPN na 100 pojištěnců										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR celkem	48,59	33,89	30,73	30,13	27,44	29,99	29,45	34,69	35,73	36,55	39,08
Hl. m. Praha	42,21	32,70	29,19	28,42	23,77	25,70	25,76	29,44	30,11	30,26	31,91
Středočeský kraj	49,50	36,28	32,16	31,38	29,02	31,48	31,36	36,59	37,99	39,21	42,10
Jihočeský kraj	50,78	34,87	32,32	31,52	30,39	34,28	32,98	39,31	40,35	41,07	43,32
Plzeňský kraj	54,44	37,34	33,80	34,38	33,66	35,55	35,53	42,54	42,80	43,79	46,06
Karlovarský kraj	53,13	34,91	32,27	32,31	31,39	33,43	34,34	41,29	40,80	40,68	44,65
Ústecký kraj	48,84	32,71	29,99	29,93	27,96	30,94	30,49	36,11	38,22	39,09	42,75
Liberecký kraj	54,04	36,72	32,76	32,51	32,10	35,70	34,75	40,38	43,10	44,29	48,09
Královéhradecký kraj	48,82	33,61	30,52	30,70	28,66	31,50	30,21	35,95	38,54	40,61	44,00
Pardubický kraj	49,67	33,61	30,58	30,62	28,51	30,84	30,54	36,63	37,29	38,45	41,84
Vysočina	51,59	33,73	31,71	30,89	28,66	32,09	31,07	37,62	38,31	39,16	42,19
Jihomoravský kraj	47,96	33,36	29,73	28,81	26,76	29,57	28,87	33,54	34,20	35,38	37,83
Olomoucký kraj	48,61	31,65	28,23	26,74	25,39	27,31	26,11	32,73	33,95	35,16	37,53
Zlínský kraj	50,30	33,44	30,84	28,92	27,01	29,94	28,95	35,53	36,00	37,55	39,11
Moravskoslezský kraj	52,14	33,84	31,97	31,74	28,28	31,47	30,36	35,97	37,51	38,44	41,39

Zdroj: ČSÚ

Dalším kritériem, podle kterého lze hodnotit pracovní neschopnost nemocensky pojištěných, je rozdělení na **podniky domácí** a ty **pod zahraniční kontrolou**. Např. v nefinančních podnicích, které v roce 2018 zaměstnávali 70 % všech nemocensky pojištěných osob, zaměstnanci v podnicích pod zahraniční kontrolou hlásili častěji pracovní neschopnost (48,4 případů na 100 nemocensky pojištěných), na rozdíl od těch v domácích podnicích (37,1 nahlášených incidentů). Pracovní neschopnost zaměstnanců však v domácích podnicích trvala v průměru o 8 dní déle (45,4 dne) než u podniků pod zahraniční kontrolou (37,7 dne).

4.2.2 Délka trvání dočasné pracovní neschopnosti

Pro posouzení vývoje pracovní neschopnosti je důležité nejen zjištění, jak často zaměstnanci do pracovní neschopnosti nastupují, ale i to, jak dlouho v pracovní neschopnosti zůstávají.

Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti – ukazatel udává celkový počet kalendářních dnů, po které byli v daném období (roce) nemocensky pojištění zaměstnanci práce neschopni z příčin uvedených ve formuláři „Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti“. Počet kalendářních dnů strávených v pracovní neschopnosti je zjišťován na základě hlášení o vzniku a ukončení pracovní neschopnosti. Do počtu případů a počtu kalendářních dnů pracovní neschopnosti patří i pracovní neschopnost vzniklá po zániku pojištění v tzv. ochranné lhůtě sedmi kalendářních dnů.

Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti ve dnech – ukazatel vyjadřuje, kolik kalendářních dnů pracovní neschopnosti v průměru připadá na jeden nově hlášený případ pracovní neschopnosti.

Způsob výpočtu:

Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti ve dnech = počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti / počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti.

Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti je dán součtem dnů, po kterých trvala dočasná pracovní neschopnost všech nově hlášených případů. Sledovaný ukazatel v roce 2018 meziročně vzrostl o 6,2 %, a to ze 72 678 tis. prostonaných dnů v roce 2017 na 77 158 tis. Většina dnů pracovní neschopnosti (85,8 %) je způsobena **nemocí**, v absolutním počtu 66 223 tis. **Mimopracovní úrazy** způsobily 8 363 tis. prostonaných dní (tj. 10,8 %) a **pracovní úrazy** 2 571 tis. (3,3 %). Zatímco počet dnů v pracovní neschopnosti z důvodu pracovních úrazů již od roku 2015 víceméně stagnuje, počty dnů pro nemoc a pro ostatní úrazy neustále narůstají. Ženy strávily v dočasné pracovní neschopnosti celkem 41 934 tis. dní, což je o 6 711 tis. dnů více než muži.

To, že pracovní neschopnost u **žen** trvá déle, potvrzuje i dlouhodobější vývoj znázorněný v grafu 2.5. Ačkoliv vlivem legislativních změn došlo v roce 2009 jak k propadu počtu případů pracovní neschopnosti (o 35 %), tak ke snížení počtu dní strávených na neschopence (o 25 %), průměrná délka případu pracovní neschopnosti meziročně vzrostla.

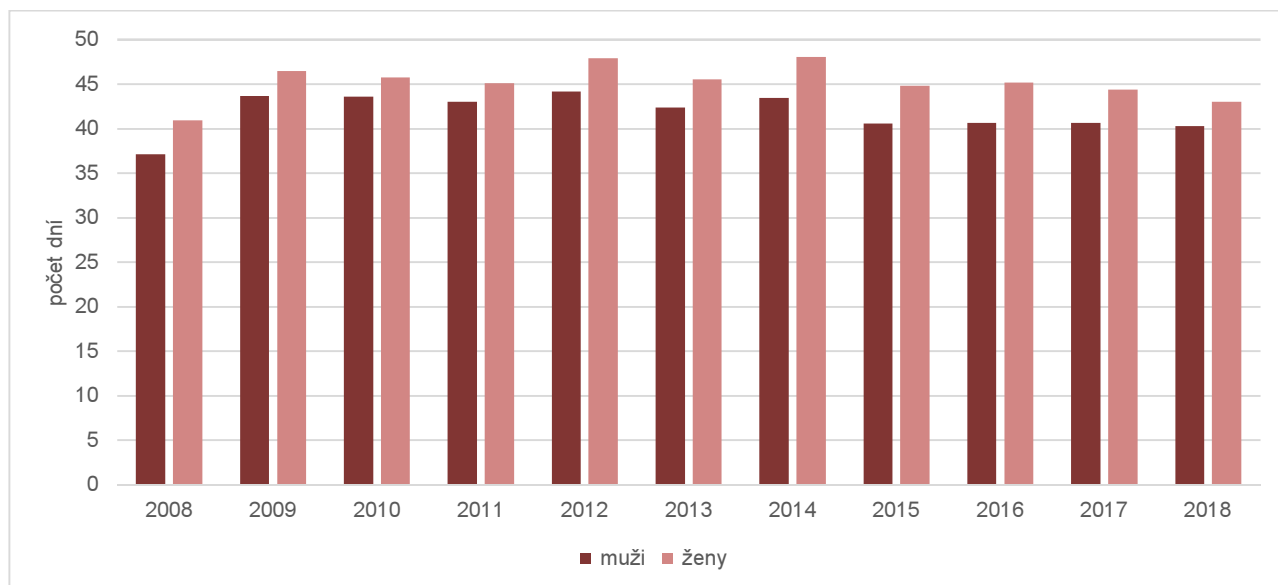
Průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti meziročně poklesla ze 42,6 dnů v roce 2017 na 41,7 dne v roce 2018. **Nemoc** způsobila pracovní neschopnost o průměrné délce 40,1 dne, neschopnost **pro pracovní úraz** trvala 55,6 dne a z důvodu **ostatních úrazů** 54,7 dne. Meziročně došlo k poklesu průměrné délky trvání pracovní neschopnosti i u žen, a sice ze 44,3 dne na 43 dní. To pro muže se oproti předchozímu roku jen nepatrně snížila a činila 40,3 dne namísto hodnoty 40,6 dne v roce 2017. V období let 2008–2018 se průměrná délka trvání připadající na jeden případ dočasné pracovní neschopnosti zvýšila z 39,1 dne na 41,7 dne, tj. o 2,5 dne. Nejvyšší hodnoty přitom dosáhla v roce 2012 (46,1 dne).

Tab. 2.3: Kalendářní dny dočasné pracovní neschopnosti podle příčiny a pohlaví v letech 2008–2018 (v tis. dnů)

Rok	Počet kalendářních DPN (v tis.)											
	Celkem	podle pohlaví		Celkem pro nemoc	podle pohlaví		Celkem pro pracovní úrazy	podle pohlaví		Celkem pro ostatní úrazy	podle pohlaví	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
2008	86 757	40 565	46 192	77 647	34 156	43 492	3 548	2 595	954	5 561	3 814	1 747
2009	64 956	30 276	34 680	57 239	24 949	32 290	2 768	1 993	774	4 949	3 333	1 616
2010	59 208	28 008	31 200	51 668	22 892	28 777	2 693	1 925	767	4 848	3 192	1 656
2011	55 924	25 996	29 928	48 774	21 150	27 624	2 593	1 851	741	4 558	2 995	1 563
2012	56 493	26 190	30 303	47 683	20 344	27 340	2 423	1 738	686	6 386	4 109	2 278
2013	58 587	27 024	31 563	49 582	21 147	28 435	2 392	1 689	702	6 613	4 188	2 425
2014	60 235	27 429	32 806	51 093	21 441	29 652	2 447	1 723	724	6 695	4 265	2 431
2015	66 817	30 473	36 345	57 013	24 152	32 861	2 569	1 775	794	7 236	4 546	2 689
2016	70 252	31 874	38 378	60 094	25 396	34 697	2 575	1 761	814	7 583	4 717	2 866
2017	72 678	33 089	39 588	62 113	26 463	35 650	2 583	1 765	818	7 982	4 862	3 120
2018	77 158	35 223	41 934	66 223	28 379	37 845	2 571	1 741	830	8 363	5 104	3 260

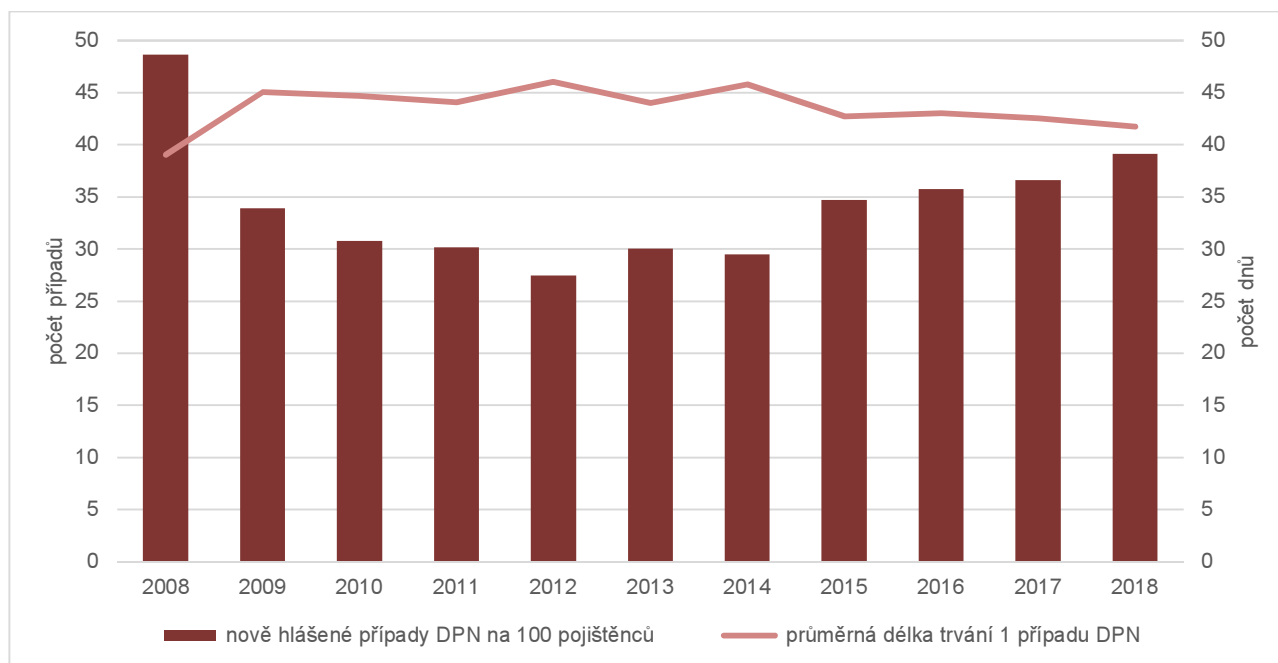
Zdroj: ČSÚ

Graf 2.5: Průměrná doba trvání dočasné pracovní neschopnosti podle pohlaví v letech 2008–2018

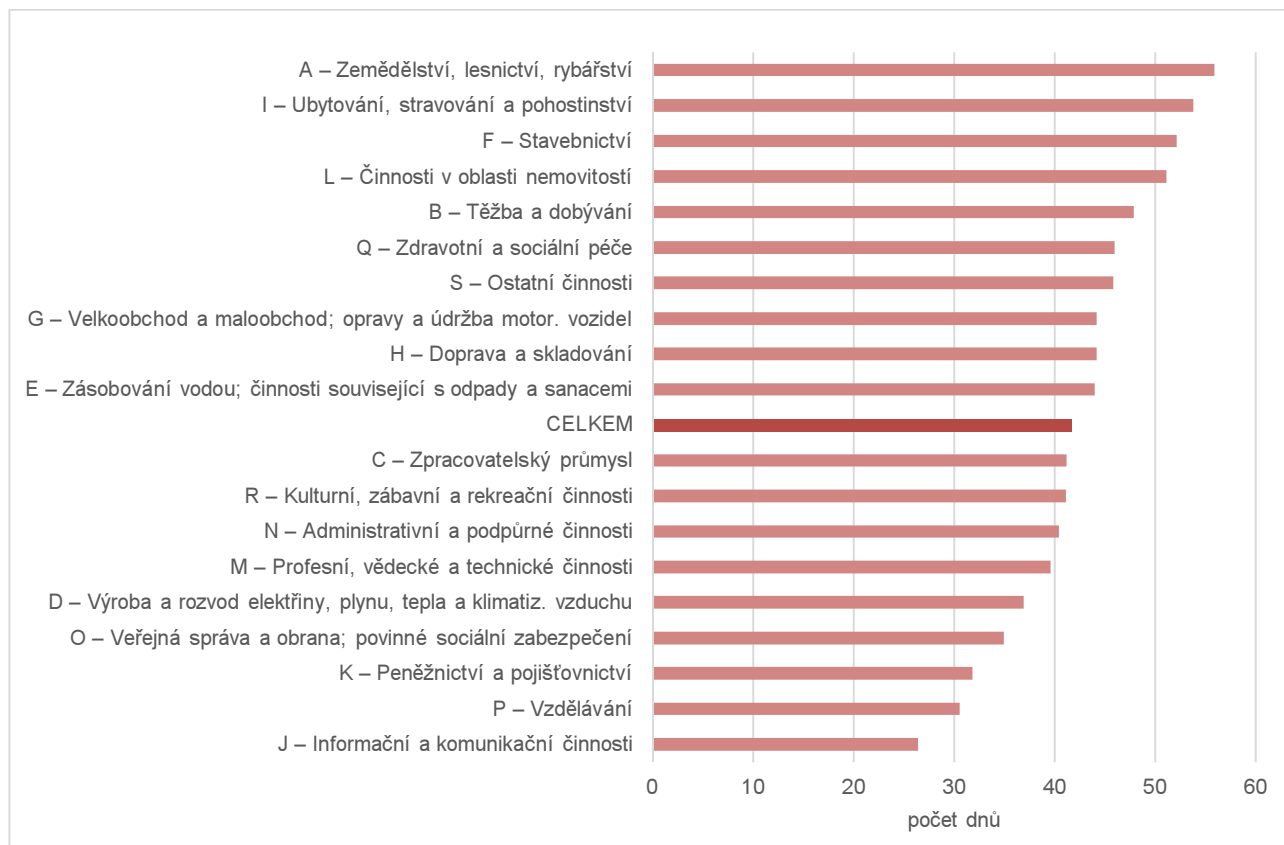
Zdroj: ČSÚ

Graf 2.6: Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců a průměrná délka jejich trvání v letech 2008–2018

Zdroj: ČSÚ

Graf 2.7: Průměrná délka trvání případu dočasné pracovní neschopnosti dle odvětví ekonomické činnosti (sekcí CZ-NACE) v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce dnů dočasné pracovní neschopnosti bylo zaznamenáno v **odvětví Zpracovatelský průmysl** (26 564 tis.), a to jak celkem, tak v jednotlivých kategoriích – pro nemoc (22 478 tis.), pro pracovní úrazy (1 015 tis.) a pro ostatní úrazy (3 070 tis.). Naopak nejnižší počet dnů pracovní neschopnosti byl hlášen v oblasti Výroba a rozvod elektřiny a jiných energií (402 tis.), kde bylo evidováno i nejméně dnů pracovní neschopnosti pro nemoc (346 tis.) a pro ostatní úrazy (46 tis.). Nejméně dnů pracovní neschopnosti z důvodu pracovních úrazů vykazovala odvětví Peněžnictví a pojišťovnictví (6,2 tis.) a Informační a komunikační činnosti (7,1 tis.).

Jak již bylo zmíněno výše, dočasná pracovní neschopnost trvala v průměru 42 dní. Odvětvími s průměrnou délkou trvání případu dlouhodobé pracovní neschopnosti nad 50 dnů bylo v roce 2018 Zemědělství, lesnictví a rybářství (55,9 dne), Ubytování, stravování a pohostinství (53,8 dne), Stavebnictví (52,1 dne) a Činnosti v oblasti nemovitostí (51,1 dne). Poloviční doba (26,4 dne) připadala na pracovní neschopnost v odvětví Informační a komunikační činnosti, což představovalo zcela nejnižší hodnotu v rámci národního hospodářství. Dalšími odvětvími s poměrně nízkou průměrnou délkou pracovní neschopnosti byly oblasti Vzdělávání (30,5 dne) a Peněžnictví a pojišťovnictví (31,8 dne). Podrobněji viz graf 2.7 a tab. 2.5.

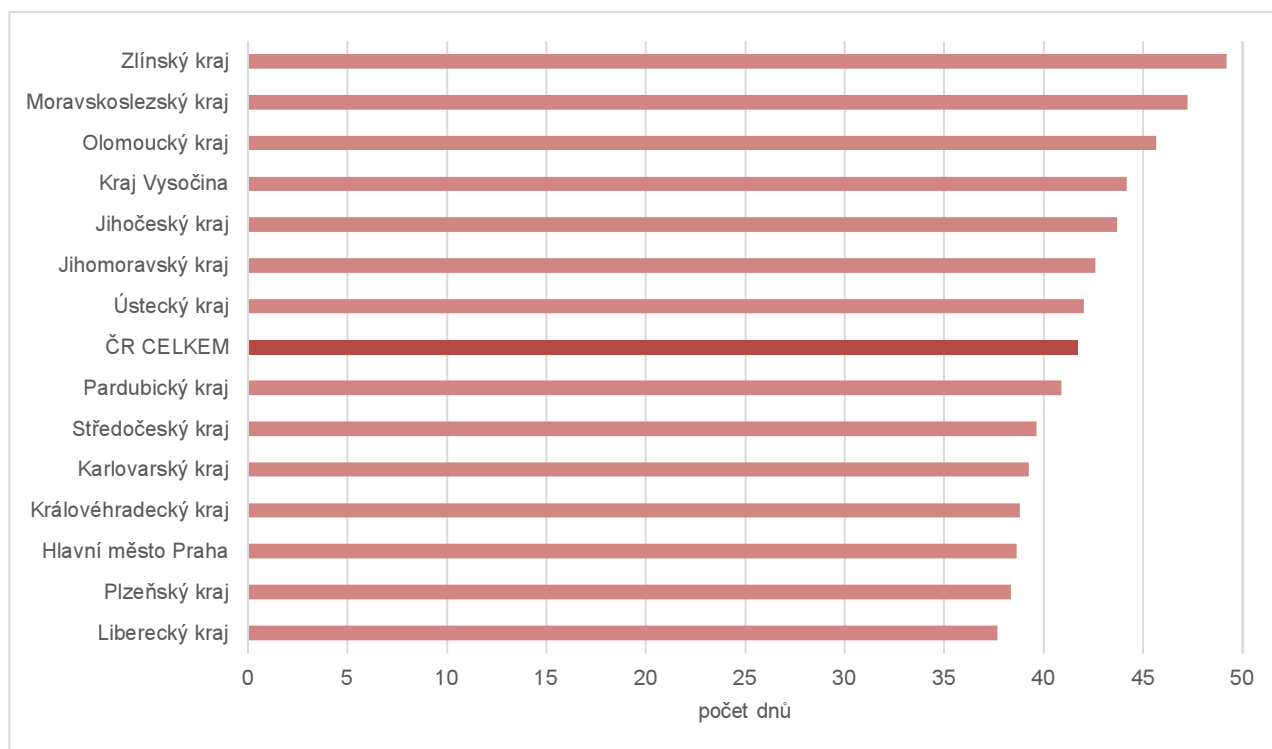
Tab. 2.4: Průměrná délka trvání případu dočasné pracovní neschopnosti dle odvětví ekonomické činnosti v letech 2008–2018

Sekce CZ-NACE	Průměrná délka trvání případu DPN (dny)										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celkem	39,05	45,06	44,69	44,08	46,05	44,00	45,81	42,74	43,01	42,56	41,72
A – Zemědělství, lesnictví a rybníkářství	50,26	60,52	59,36	60,83	61,79	58,85	60,56	57,43	59,00	57,55	55,92
B – Těžba a dobývání	34,57	39,37	37,82	40,62	41,69	44,75	47,98	45,41	53,76	55,56	47,87
C – Zpracovatelský průmysl	38,96	48,90	43,95	41,31	45,45	43,71	44,79	41,60	42,36	41,89	41,18
D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu	.	40,41	38,53	39,63	43,06	38,48	40,82	40,33	41,44	40,27	36,91
E – Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	.	46,88	45,62	44,71	48,03	45,18	48,12	45,02	45,00	44,62	44,01
F – Stavebnictví	42,70	50,28	53,37	59,59	58,18	57,11	59,28	53,81	54,60	53,92	52,14
G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	40,28	45,39	48,50	48,49	51,01	48,73	50,32	46,67	44,91	44,84	44,20
H – Doprava a skladování	.	49,50	47,25	46,90	50,95	49,99	50,88	45,78	45,87	44,23	44,19
I – Ubytování, stravování a pohostinství	42,15	52,16	57,67	60,21	57,86	57,54	58,70	55,03	54,52	54,73	53,77
J – Informační a komunikační činnosti	.	26,71	27,90	26,94	28,17	25,72	27,80	27,54	26,03	26,17	26,44
K – Peněžnictví a pojišťovnictví	.	29,87	31,95	31,21	33,94	31,19	34,25	33,05	32,42	33,79	31,84
L – Činnosti v oblasti nemovitostí	.	48,34	54,21	53,72	56,05	54,43	56,27	51,98	52,53	53,58	51,12
M – Profesní, vědecké a technické činnosti	.	38,78	44,84	45,96	43,05	38,85	40,92	38,80	38,69	39,22	39,58
N – Administrativní a podpůrné činnosti	.	45,01	40,79	38,21	45,64	41,72	41,32	38,49	38,24	39,18	40,45
O – Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	30,77	31,97	33,56	37,89	39,67	34,75	38,01	35,86	37,24	36,23	34,94
P – Vzdělávání	31,93	31,21	33,34	32,54	36,65	33,62	35,63	32,61	33,26	32,19	30,54
Q – Zdravotní a sociální péče	44,08	47,04	47,73	47,83	52,59	48,91	51,67	48,11	48,82	47,99	45,98
R – Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	.	39,18	41,83	42,87	45,86	42,70	44,21	41,34	41,86	42,77	41,14
S – Ostatní činnosti	.	44,55	50,82	53,01	50,18	48,31	49,59	48,09	48,87	46,94	45,83

Zdroj: ČSÚ

Vývoj hodnot ukazatele průměrné délky případu pracovní neschopnosti v jednotlivých odvětvích je zřejmý z tabulky 2.5 – až na výjimky nejsou meziroční rozdíly příliš významné. Prudší nárůst byl zaznamenán v odvětví Stavebnictví mezi roky 2010 a 2011, a sice z 53,4 dne na 59,6 dne a mezi roky 2015 a 2016 v odvětví Těžba a dobývání (ze 45,4 dne na 53,8 dne na 1 případ). Za delší časové období největší nárůst v trvání pracovní neschopnosti vykazovalo právě odvětví Těžba a dobývání. Od roku 2009 do roku 2018 došlo k prodloužení pracovní neschopnosti v průměru o 8,5 dne, tj. navýšení o 22 %. Naopak odvětvím, kde se doba připadající na 1 případ pracovní neschopnosti nejvíce snížila, byl Zpracovatelský průmysl. Zatímco v roce 2009 činila necelých 49 dní, v roce 2018 to bylo 41,2 dní. V relativním vyjádření se jedná o pokles o 16 %.

Graf 2.8: Průměrná délka trvání případu pracovní neschopnosti podle krajů ČR v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

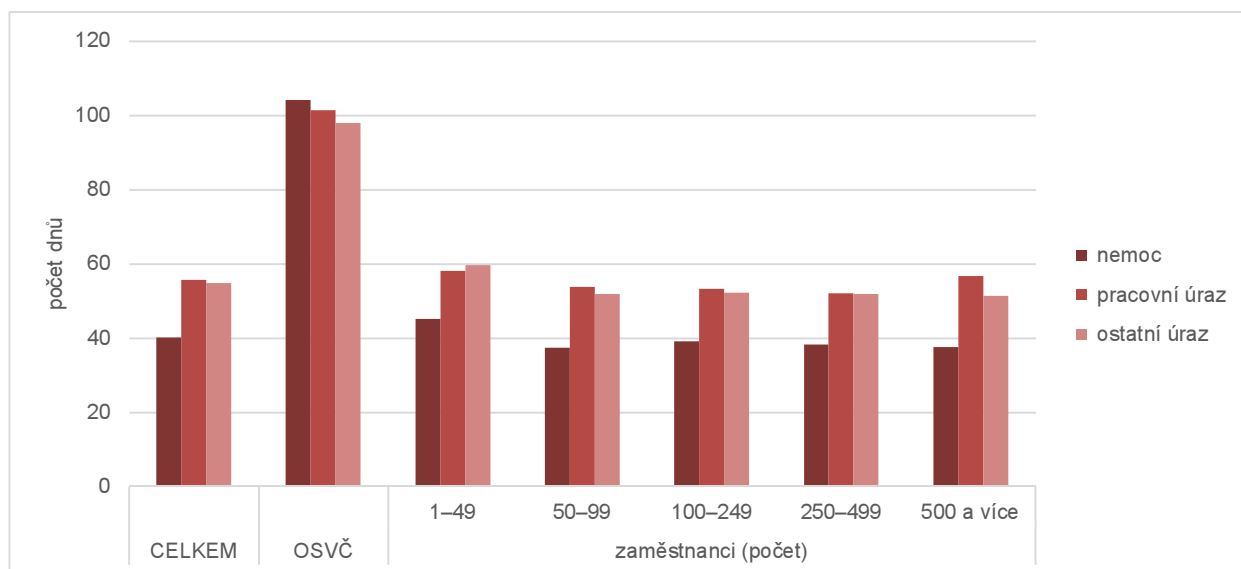
V regionálním kontextu byla nejdelší průměrná doba trvání případu dočasné pracovní neschopnosti v roce 2018 zaznamenána na Moravě a ve Slezsku – ve Zlínském kraji (49,2 dne), v Moravskoslezském kraji (47,3 dne) a v Olomouckém kraji (45,7 dne). Na rozdíl od situace v uplynulých 10 letech, není krajem s nejkratší délkou trvání pracovní neschopnosti Praha, nýbrž vystřídal ji Liberecký kraj (37,7 dne). Hlavní město Praha s hodnotou 38,6 dne nepatrně překonalo dokonce i Plzeňský kraj (38,4). Ve všech krajích ČR hodnoty tohoto ukazatele meziročně poklesly, vyjma již zmiňované Prahy, kde se víceméně drží na stejné úrovni.

Z pohledu **detailnějšího územního členění** je zřejmý větší rozptyl hodnot tohoto relativního ukazatele. Nejvyšší průměrnou délku jednoho případu v roce 2018 vykazuje okres Vsetín (54,1 dne) ve Zlínském kraji, který se pohybuje na předních místech mezi okresy s nejdelší pracovní neschopností již několik let. Následuje okres Strakonice (52 dní) v Jihočeském kraji a další zlínský okres Uherské Hradiště (51,9 dne). Nejkratší průměrnou dobu trvání pracovní neschopnosti zaznamenáváme stejně jako v roce 2017 u středočeského okresu Mladá Boleslav (33 dní) a okres Rychnov nad Kněžnou (33,4 dnů) v Královéhradeckém kraji.

Tab. 2.5: Průměrná délka trvání případu dočasné pracovní neschopnosti podle krajů ČR v letech 2008–2018

Kraj ČR	Průměrná délka trvání případu DPN (dny)										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR celkem	39,05	45,06	44,69	44,08	46,05	44,00	45,81	42,74	43,01	42,56	41,72
Hl. m. Praha	34,37	37,07	38,01	37,59	40,39	37,65	40,00	38,68	37,65	38,43	38,64
Středočeský kraj	38,12	42,74	44,03	43,60	44,69	42,17	43,60	40,84	40,61	40,39	39,65
Jihočeský kraj	40,35	47,85	47,55	48,51	49,66	46,36	48,69	44,32	45,51	45,21	43,69
Plzeňský kraj	37,00	42,92	42,66	40,46	41,61	41,63	42,30	39,23	40,20	39,07	38,38
Karlovarský kraj	35,97	42,93	40,83	39,22	40,80	41,40	41,96	38,76	39,96	39,59	39,26
Ústecký kraj	39,42	45,76	44,93	43,93	48,25	46,66	47,53	43,84	43,02	42,48	42,04
Liberecký kraj	40,00	46,38	45,12	43,95	44,59	42,45	42,77	40,21	39,85	39,00	37,69
Královéhradecký kraj	39,58	45,01	44,59	43,09	44,44	42,36	44,16	41,12	40,59	39,85	38,81
Pardubický kraj	39,13	46,50	45,02	43,29	45,35	43,70	46,07	42,46	43,81	43,20	40,90
Vysočina	38,68	46,63	45,15	44,75	45,64	44,35	47,42	44,06	45,22	45,11	44,19
Jihomoravský kraj	40,98	47,19	47,15	46,41	47,78	45,33	47,07	44,08	44,94	43,98	42,62
Olomoucký kraj	42,29	51,45	50,68	50,87	53,52	51,10	54,09	47,76	48,59	47,16	45,68
Zlínský kraj	44,09	56,99	54,84	55,30	55,66	53,79	55,52	50,28	52,09	50,28	49,21
Moravskoslezský kraj	42,43	51,47	48,91	49,03	51,63	50,05	52,64	48,55	50,03	48,79	47,26

Zdroj: ČSÚ

Graf 2.9: Průměrná délka trvání případu dočasné pracovní neschopnosti podle velikosti podniku v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

Zajímavá skutečnost nastala u kategorie **osob samostatně výdělečně činných**, které do pracovní neschopnosti nastupují méně často než zaměstnanci (14 případů na 100 pojištěnců v roce 2018), ale pokud jsou ze zdravotních důvodů z výkonu práce indisponováni, průměrná délka jejich pracovní neschopnosti značně převyšuje ostatní sledované kategorie týkající se typu zaměstnavatele a velikosti podniků (viz graf

2.9). Jejich dočasná pracovní neschopnost trvá průměrně 103 dní, zatímco v ostatních kategoriích se pohybuje okolo 40 dnů, u kategorie podniků s 1 – 49 zaměstnanci pak 46,9 dne. Dokonce doba pracovní neschopnosti OSVČ z důvodu nemoci (104,1 dne) převyšuje délku pracovní neschopnosti z důvodu pracovního či jiného úrazu, což u všech kategorií počtu zaměstnanců je přesně naopak. Delší doba trvání pracovní neschopnosti u OSVČ může souviset se skutečností, že tato skupina pojištěnců v době prvních 14 dní trvání pracovní neschopnosti není finančně zabezpečena jako ostatní pojištěnci, je jim vypláceno až nemocenské od 15. dne. Vzhledem k tomuto faktu pak krátkodobé případy lehčích forem nemoci neřeší pracovní neschopností, tu si nechají vystavit až při onemocnění vážnější chorobou, která si pak vyžádá dlouhodobější pracovní neschopnost.

4.2.3 Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti a průměrný denní stav práce neschopných

Nejkomplexnějším ukazatelem statistiky pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz je průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti. Zohledňuje jak celkový počet případů pracovní neschopnosti (jak často lidé do pracovní neschopnosti nastupují), tak i průměrné trvání jednoho případu pracovní neschopnosti (jak dlouho v pracovní neschopnosti setrvávají). Statistiku pak doplňuje ještě další relativní ukazatel – průměrný denní stav práce neschopných, který nám říká, kolik osob průměrně denně chybělo na pracovišti osob v důsledku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz.

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti – ukazatel udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz.

Způsob výpočtu:

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti = počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti x 100 / (průměrný počet osob nemocensky pojištěných x počet kalendářních dnů ve sledovaném období).

Průměrný denní stav práce neschopných – ukazatel vyjadřuje průměrný počet nemocensky pojištěných, kteří byli ve sledovaném období (roce) denně nepřítomni v práci z důvodů pracovní neschopnosti.

Způsob výpočtu:

Průměrný denní stav práce neschopných = kalendářní dny dočasné pracovní neschopnosti / počet kalendářních dnů ve sledovaném období.

Hodnota ukazatele **průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti** se na počátku devadesátých let pohybovala okolo 5 %, následně se postupně zvyšovala až do roku 2003, kdy dosáhla svého maxima 6,8 %. V souvislosti s postupnými legislativními změnami zpřísnujícími čerpání nemocenských dávek začaly hodnoty ukazatele od roku 2004 postupně klesat téměř až na polovinu výchozí úrovně z roku 2003 (na 3,5 % v roce 2012). Počínaje rokem 2013 nastal obrat vycházející zřejmě ze skutečnosti, že soubor nemocensky pojištěných osob přivykl přísnějším legislativním podmínkám čerpání nemocenských dávek a hodnota analyzovaného ukazatele začala opět růst. V roce 2015 překročila úroveň 4 % a v roce 2018 dosáhla téměř 4,5 % (v případě mužů 4 % a žen 4,9 %).

Nejvyšší průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti z hlediska **odvětvové činnosti** bylo zaznamenáno ve Zpracovatelském průmyslu (5,9 %). Jinými slovy v průměru 6 % pojištěnců pracujících ve Zpracovatelském průmyslu bylo denně v pracovní neschopnosti. Další odvětví s vyšším podílem osob dočasně práce neschopných byla Těžba a dobývání (5,6 %), Administrativní a podpůrné činnosti (5,4 %) a Zemědělství, lesnictví a rybářství (5,3 %). Naopak nejméně pracovníků v pracovní neschopnosti ze 100 pojištěnců bylo evidováno v odvětví Informační a komunikační činnosti (1,9 %), Činnosti v oblasti nemovitostí a Profesionální vědecké činnosti (2,4 %). Podrobněji viz graf 2.10 a tabulka 2.7.

Tab. 2.6: Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti dle odvětví ekonomické činnosti v letech 2008–2018

Sekce CZ-NACE	Průměrné procento DPN										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celkem	5,18	4,18	3,76	3,64	3,45	3,62	3,70	4,06	4,20	4,26	4,47
A – Zemědělství, lesnictví a rybářství	6,28	5,20	4,85	4,48	4,12	4,42	4,39	4,82	4,99	5,11	5,27
B – Těžba a dobývání	5,65	4,22	4,14	4,35	4,15	4,77	4,73	4,94	5,83	6,02	5,60
C – Zpracovatelský průmysl	6,65	5,38	4,43	4,24	4,21	4,51	4,63	5,13	5,46	5,53	5,85
D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	.	2,32	2,12	2,09	1,97	2,13	2,20	2,54	2,66	2,79	2,94
E – Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	.	4,32	3,84	3,61	3,36	3,69	3,92	4,25	4,43	4,60	4,93
F – Stavebnictví	5,77	4,79	4,84	4,72	4,24	4,52	4,38	4,55	4,65	4,67	4,67
G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	5,05	4,14	3,86	3,62	3,36	3,55	3,63	3,87	4,14	4,24	4,55
H – Doprava a skladování	.	4,17	3,85	3,63	3,45	3,77	3,80	4,07	4,21	4,41	4,75
I – Ubytování, stravování a pohostinství	5,31	4,60	4,31	4,16	3,57	3,74	3,80	4,06	4,17	4,19	4,41
J – Informační a komunikační činnosti	.	2,21	2,01	1,93	1,64	1,62	1,65	1,74	1,70	1,77	1,86
K – Peněžnictví a pojišťovnictví	.	2,81	2,67	2,53	2,20	2,27	2,37	2,56	2,46	2,53	2,57
L – Činnosti v oblasti nemovitostí	.	3,13	3,02	2,96	2,12	2,19	2,15	2,33	2,38	2,31	2,43
M – Profesní, vědecké a technické činnosti	.	2,67	2,68	2,55	2,10	2,06	2,06	2,24	2,25	2,34	2,44
N – Administrativní a podpůrné činnosti	.	4,65	4,23	4,14	3,87	4,12	4,56	5,08	5,17	5,21	5,39
O – Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	3,69	2,98	2,73	3,07	2,66	2,68	2,74	3,09	3,13	3,10	3,25
P – Vzdělávání	3,27	2,65	2,48	2,43	2,18	2,32	2,38	2,72	2,77	2,88	3,01
Q – Zdravotní a sociální péče	4,69	3,66	3,39	3,42	3,21	3,42	3,60	3,91	4,06	4,11	4,25
R – Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	.	2,94	2,74	2,66	2,30	2,45	2,49	2,73	2,82	2,86	3,03
S – Ostatní činnosti	.	3,43	3,53	3,48	2,91	3,11	3,20	3,62	3,76	3,58	3,75

Zdroj: ČSÚ

Z regionálního pohledu zaznamenal nejvyšší hodnotu průměrného procenta pracovní neschopnosti Moravskoslezský (5,4 %), Zlínský (5,3 %) a Jihočeský kraj (5,2 %). Hl. m. Praha díky nejnižšímu počtu případů na 100 pojištěnců a díky relativně krátké průměrné době trvání těchto pracovní neschopností zaujímá nejnižší procento práce neschopných na 100 pojištěnců denně. Zatímco hodnoty všech ostatních 13 krajů se nachází v rozmezí 4,4–5,4 %, ukazatel v Praze v roce 2018 dosáhl hodnoty pouze 3,4 %. Toto výsadní postavení si kraj hl. m. Praha drží už řadu let, jak je zřejmé z tabulky 2.8.

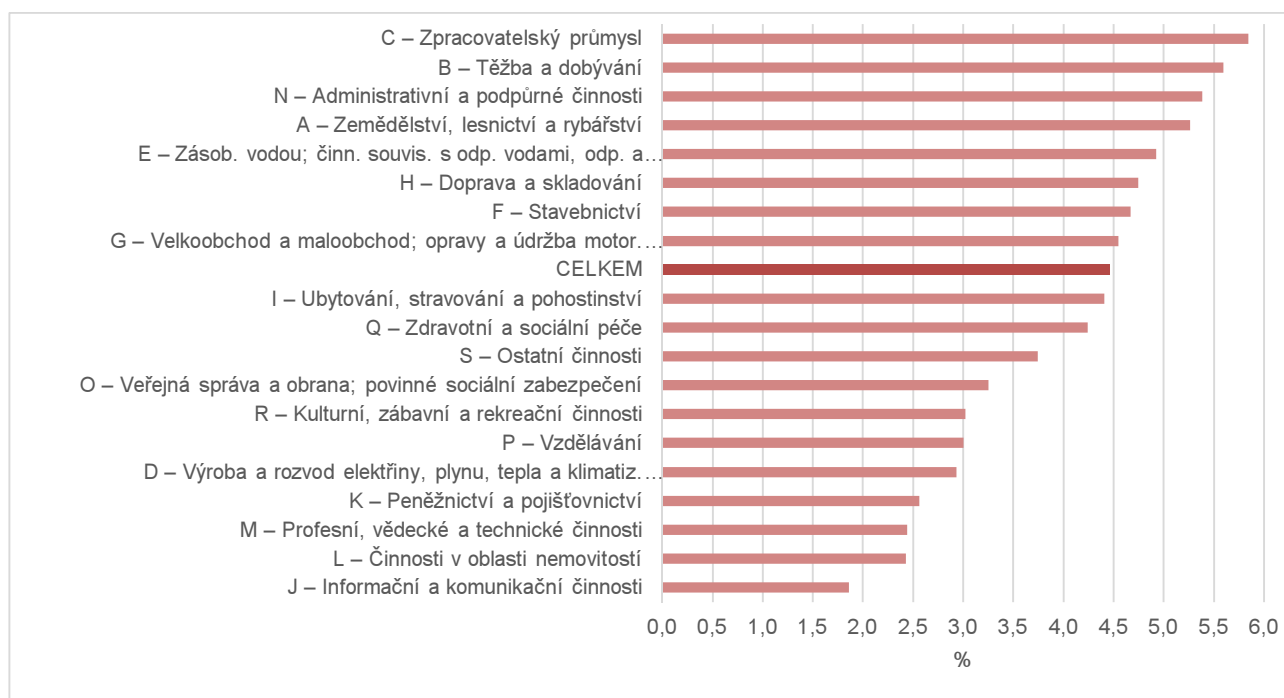
Podle detailnějšího územního členění se okresem s nejvyšším průměrným procentem dočasné pracovní neschopnosti v roce 2018 staly Prachatice (6,5 %), následované okresy Strakonice (6,3 %) a Břeclav (6,2 %). Nejnižší hodnotu průměrného procenta pracovní neschopnosti vykazovaly okresy Jeseník¹ (2,2 %)

¹ V Jeseníku se nachází referát úctárny pěstounské péče pro profesionální pěstouny v ČR. Profesionální pěstouni na neschopenku nechodí, protože jim po dobu pracovní neschopnosti svěřené dítě neodeberou. Jsou však zahrnuti do jmenovatele jako počet pojištěnců v okrese.

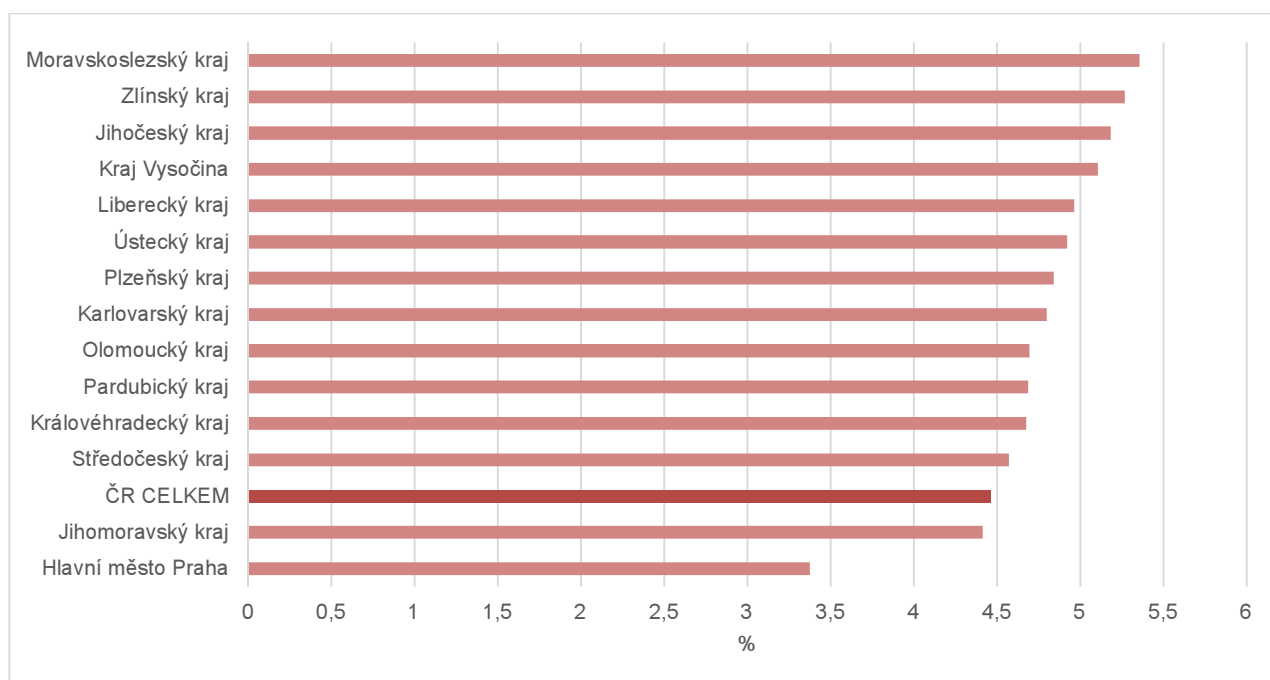
a již zmíněná Praha (3,4 %). Hodnotu ukazatele pod hranicí 4 % zaznamenaly ještě okresy Brno-město (3,5 %), Pardubice (3,8 %) a Mělník (3,9 %). Podrobné informace za celou Českou republiku nabízí kartogram 2.1.

Graf 2.10: Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti dle odvětví ekonomické činnosti v roce 2018

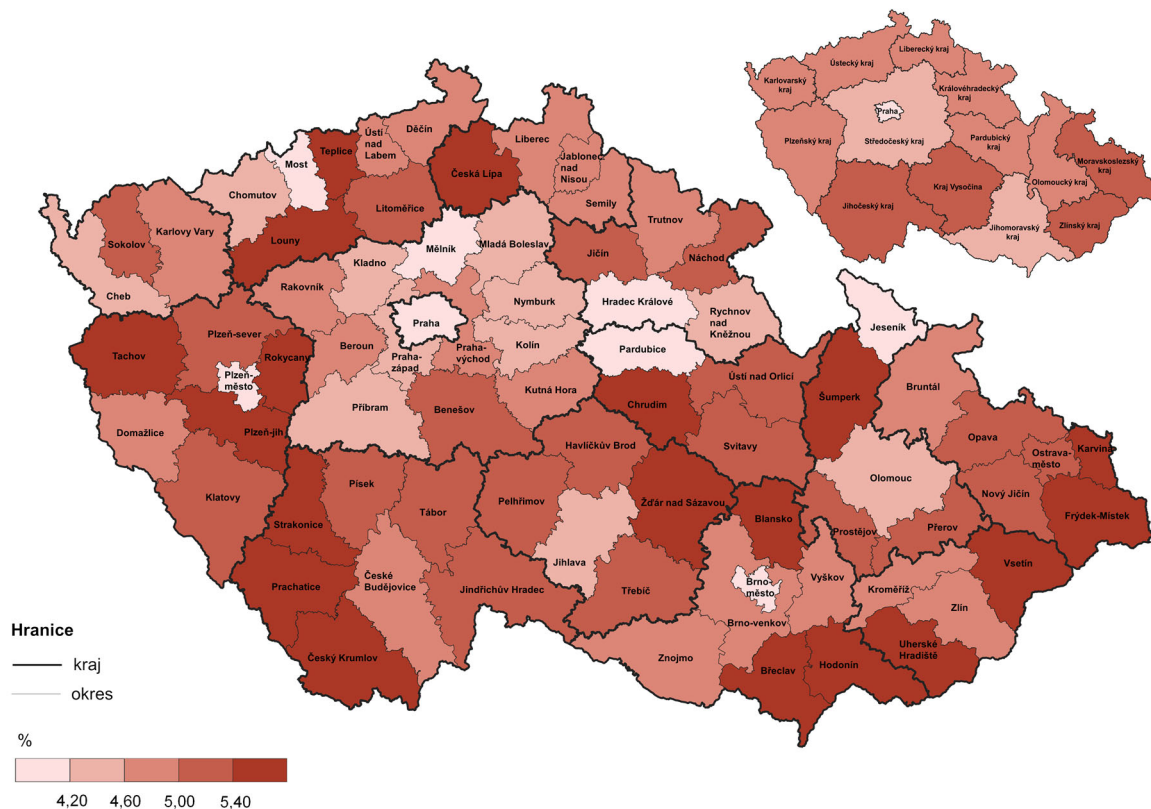
Zdroj: ČSÚ

Graf 2.11: Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti podle krajů ČR v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

Kartogram 2.1: Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v regionech ČR v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

Tab. 2.7: Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti podle krajů ČR v letech 2008–2018

Kraj ČR	Průměrné procento DPM										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR celkem	5,18	4,18	3,76	3,64	3,45	3,62	3,70	4,06	4,20	4,26	4,47
Hl. m. Praha	3,96	3,32	3,04	2,93	2,62	2,65	2,82	3,12	3,10	3,19	3,38
Středočeský kraj	5,16	4,25	3,88	3,75	3,54	3,64	3,75	4,09	4,22	4,34	4,57
Jihočeský kraj	5,60	4,57	4,21	4,19	4,12	4,35	4,40	4,77	5,02	5,09	5,19
Plzeňský kraj	5,50	4,39	3,95	3,81	3,83	4,05	4,12	4,57	4,71	4,69	4,84
Karlovarský kraj	5,22	4,11	3,61	3,47	3,50	3,79	3,95	4,38	4,46	4,41	4,80
Ústecký kraj	5,26	4,10	3,69	3,60	3,69	3,95	3,97	4,34	4,49	4,55	4,92
Liberecký kraj	5,91	4,67	4,05	3,92	3,91	4,15	4,07	4,45	4,70	4,73	4,97
Královéhradecký kraj	5,28	4,15	3,73	3,63	3,48	3,66	3,66	4,05	4,27	4,43	4,68
Pardubický kraj	5,31	4,28	3,77	3,63	3,53	3,69	3,85	4,26	4,46	4,55	4,69
Vysočina	5,45	4,31	3,92	3,79	3,57	3,90	4,04	4,54	4,73	4,84	5,11
Jihomoravský kraj	5,37	4,31	3,84	3,66	3,49	3,67	3,72	4,05	4,20	4,26	4,42
Olomoucký kraj	5,62	4,46	3,92	3,73	3,71	3,82	3,87	4,28	4,51	4,54	4,70
Zlínský kraj	6,06	5,22	4,63	4,38	4,11	4,41	4,40	4,89	5,12	5,17	5,27
Moravskoslezský kraj	6,05	4,77	4,28	4,26	3,99	4,32	4,38	4,78	5,13	5,14	5,36

Zdroj: ČSÚ

Obdobný ukazatel jako průměrné procento dočasně pracovní neschopnosti, avšak v absolutním vyjádření představuje **průměrný denní stav práce dočasně neschopných**. Říká, kolik nemocensky pojištěných osob bylo ve sledovaném období (zde roce) průměrně denně nepřítomno v práci z důvodu pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz.

V roce 2018 kvůli dočasné pracovní neschopnosti způsobené nemocí či úrazem denně chybělo na pracovištích 211 391 nemocensky pojištěných osob. Oproti předchozímu roku, kdy hodnota činila 199 116 pojištěnců, se jedná o 6% nárůst (o 12,3 tis. více). Pro **nemoc** bylo v neschopnosti 181 433 pojištěnců, v důsledku **pracovního úrazu** 7 043 a následkem **ostatních úrazů** 22 913 nemocensky pojištěných. Nejvíce pojištěnců chybělo ve Zpracovatelském průmyslu (72 778 osob), dále v odvětví Velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel (28 723 osob), zatímco nejméně pojištěnců v odvětví Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (1 103 osob). Tyto hodnoty jsou do značné míry ovlivněné tím, jaký podíl zaujímá daná sekce v národním hospodářství a kolik zaměstnává osob.

Vývoj hodnot ukazatele průměrný denní stav dočasně práce neschopných v posledních deseti letech je zřejmý z tabulky 2. 9. Zatímco před deseti lety bylo 90 % osob v pracovní neschopnosti indisponováno z důvodu nemoci, v roce 2018 to bylo 86 %. Naopak vzrostl podíl osob, které byly v pracovní neschopnosti z důvodu mimopracovních úrazů, z 6 % v roce 2008 na 11 % v roce 2018. Vývojová křivka tohoto ukazatele má obdobnou tendenci jako počet případů pracovní neschopnosti.

Tab. 2.8: Průměrný denní stav dočasně práce neschopných v letech 2008–2018 (v tis. osobách)

Rok	Průměrný denní stav DPN (v tis.)											
	Celkem	podle pohlaví		Celkem pro nemoc	podle pohlaví		Celkem pro pracovní úrazy	podle pohlaví		Celkem pro ostatní úrazy	podle pohlaví	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
2008	237,0	110,8	126,2	212,1	93,3	118,8	9,7	7,1	2,6	15,2	10,4	4,8
2009	178,0	83,0	95,0	156,8	68,3	88,5	7,6	5,5	2,1	13,6	9,2	4,4
2010	162,2	76,7	85,5	141,6	62,7	78,9	7,4	5,3	2,1	13,2	8,7	4,5
2011	153,2	71,2	82,0	133,6	57,9	75,7	7,1	5,1	2,0	12,5	8,2	4,3
2012	154,4	71,6	82,8	130,3	55,6	74,7	6,6	4,7	1,9	17,5	11,3	6,2
2013	160,5	74,0	86,5	135,9	58,0	77,9	6,5	4,6	1,9	18,1	11,4	6,7
2014	165,0	75,1	89,9	139,9	58,7	81,2	6,7	4,7	2,0	18,4	11,7	6,7
2015	183,1	83,5	99,6	156,2	66,2	90,0	7,0	4,8	2,2	19,9	12,5	7,4
2016	191,9	87,1	104,8	164,2	69,4	94,8	7,0	4,8	2,2	20,7	12,9	7,8
2017	199,1	90,6	108,5	170,2	72,5	97,7	7,1	4,8	2,3	21,8	13,3	8,5
2018	211,4	96,5	114,9	181,4	77,8	103,7	7,0	4,8	2,3	22,9	14,0	8,9

Zdroj: ČSÚ